

TRAFIKUTSKOTTETS BETÄNKANDE 7/2002 rd

Regeringens proposition om riksdagens samtycke till överlåtande av aktier i Finlands Bilbesiktning Ab

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 mars 2002 en proposition om riksdagens samtycke till överlåtande av aktier i Finlands Bilbesiktning Ab (RP 23/2002 rd) till trafikutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Samuli Haapasalo, kommunikationsministeriet
- budgetråd Esko Tainio, finansministeriet
- branschdirektör Kari Wihlman, Fordonsförvaltningscentralen
- biträdande direktör Martti Virtanen, Konkurrensverket
- biträdande direktör Päivi Seppälä, Konsumentverket

- styrelseordföranden Pekka Kotro, Järvi-Suomen Ajotutkinto Oy
- styrelseordföranden Erkki Lamberg, Savon Ajotesti Oy
- verkställande direktör Lasse Korppi, Finlands Bilbesiktning Ab
- vice verkställande direktör Pekka Niemi, Autoalan Keskusliitto
- biträdande direktör Pasi Moisio, Finlands Lastbilsförbund
- ombudsman Matti Ojala, Privata Besiktningsstälленas Förbund r.f.
- ordförande Aarno Hannula, Autokatsastajat AK ry
- ordförande Pirjo Pirhonen, Suomen Autokatsastuksen Henkilöstöyhdistys SAHY ry.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande från

— Besiktningsmännen för Motorfordon r.f.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att riksdagen ger sitt samtycke till att staten överlåter aktier i Finlands Bilbesiktning Ab. Överlåtelsen skall kun-

na göras genom aktieköp och fusioner, försäljning, strategiska arrangemang eller genom andra åtgärder.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Av de orsaker som nämns i propositionen och på grundval av erhållen utredning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker förslaget.

Utskottet påpekar att EU har direktiv om bilbesiktning. Direktiven har inga ingående regler för verksamheten, utan bara en minimiregel som kräver att besiktningens verksamhet övervakas av en myndighet. I Finland måste varje besiktningstation ha koncession av Fordonsförvaltningscentralen. Därutöver skall fordonsförvaltningscentralen ge anvisningar om fordonsbesiktning och övervaka standarden på besiktningar. Besiktningarna spelar en stor roll för trafiksäkerheten, påpekar utskottet och understryker att det är mycket viktigt att Fordonsförvaltningscentralen i sin övervakning av kvaliteten på besiktningarna särskilt uppmärksammar trafiksäkerheten och besiktningarnas betydelse i kontrollen av bilarna.

Oberoende fordonsbesiktning är en viktig princip, understryker utskottet. Det finns särskilda bestämmelser om fordonsbesiktningens och förarexamensverksamhetens oberoende i lagen om koncession för fordonsbesiktning (1099/1998) respektive lagen om förarexamensverksamhet (535/1998). Med avseende på konsumentskyddet är det viktigt att fordonsbesiktningen är oberoende. Därför anser utskottet det viktigt att författningarna tolkas så att verksamheterna i sak fortfarande skall vara oberoende. Det betyder att fordonsbesiktningen också i fortsättningen skall vara oberoende av bilhandeln, bilverkstads- och servicebranschen och marknadsföring, men också av skadeinspektionen i anknytning till försäkringar och av tillståndspliktig trafik. Också övervakningen av förarexamen och till exempel körundervisningen i samband med den måste vara oberoende av de som står för förarundervisningen.

Vid utfrågningen av de sakkunniga framkom det att serviceutbudet i Finland har ökat markant

i takt med att besiktningsspektorn avreglerades. Bilförarna har nu betydligt kortare väg till närmaste besiktningstation. Det är enligt utskottet angeläget att staten i sin tillsyn över branschen också framöver satsar på god tillgång till service och kräver högre kvalitet. Dessutom är det viktigt att tunga fordon kan besiktas i hela landet, understryker utskottet. Konkurrensen kommer att hårdna inom branschen när Finlands Bilbesiktning Ab privatiseras. Då är det extra viktigt att övervaka att lagstiftningen om koncession för fordonsbesiktning efterlevs. När nya besiktningkoncessioner beviljas är det av största vikt att kontrollera att de nya aktörerna har kapacitet att uppfylla sina förpliktelser också i glesbygden när det gäller besiktning av tunga fordon.

På begäran av utskottet lämnade kommunikationsministeriet den 24 oktober 2001 en utredning om garanterad konkurrens om förarexamina (MINU 6/2001 rd). Utfrågningen av sakkunniga med anledning av utredningen pekade inte på någonting som åtminstone då hade krävt ny lagstiftning eller andra åtgärder av regeringen. Därför ansåg utskottet att det inte finns någon anledning att lämna ett utlåtande om ministerieutredningen, även om det hade påpekats för utskottet att konkurrensutsättningen kan ha konsekvenser som inte är helt i linje med målen i de dåtida propositionerna. Med hänvisning till sin tidigare ståndpunkt påpekar utskottet fortfarande att det är viktigt att bevaka att konkurrensen inom förarexamensverksamheten fungerar och att syftena med lagstiftningen om förarexamensverksamhet fullföljs också framöver. I förekommande fall måste åtgärder vidtas.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår trafikutskottet

att riksdagen ger sitt samtycke till att staten kan överlåta alla sina aktier i Finlands Bilbesiktning Ab.

Helsingfors den 30 maj 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Erkki Pulliainen /gröna
vordf. Annika Lapintie /vänst
medl. Klaus Bremer /sv
Jyri Häkämies /saml
Erkki Kanerva /sd
Saara Karhu /sd
Marjukka Karttunen /saml (delvis)
Risto Kuisma /sd

Eero Lämsä /cent
Raimo Mähönen /sd (delvis)
Markku Rossi /cent
Ismo Seivästö /kd
Timo Seppälä /saml
Harry Wallin /sd
Raimo Vistbacka /saf
ers. Kari Myllyniemi /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.

RESERVATION

Motivering

En majoritet inom utskottet har godkänt propositionen om riksdagens samtycke till överlåtande av aktier i Finlands Bilbesiktning Ab. I betänkandet understryker utskottet helt riktigt vikten av god tillgång till fordonsbesiktning och goda möjligheter att avlägga förarexamen samt hög kvalitet på dessa verksamheter. Men utskottet understryker inte detta tillräckligt klart och med tydlig adress till regeringen. Vi anser att betänkandet borde ha kompletterats med ett uttalande om dessa frågor.

Risken med en privatisering av Finlands Bilbesiktning Ab är att tillgången till besiktning och förarexamen koncentreras till vissa platser. Det betyder samtidigt att både bilägarna och körkortaspiranterna får betala mer. Vi anser att lagen om koncession för fordonsbesiktning (1099/1998) och lagen om förarexamensverksamhet (535/1998) måste ändras innan staten kan ges samtycke till att aktierna i Finlands Bilbesiktning Ab överläts. Ändringarna skall syfta

till att trygga service och hög kvalitet i hela landet, med särskild tonvikt på tillgången på besiktning av tunga fordon.

När Finlands Bilbesiktning Ab privatiseras kommer bolaget självfallet att syfta till ekonomisk vinst för sina ägare. Därför finns det en risk för att en konkurrenssituation inte uppstår i hela landet. Detta har vi erfarenheter av från till exempel konkurrensen om förarexamina. För närvarande är läget det att bara en aktör examinerar aspiranter med hjälp av en tidsbunden koncession. Denna skenbara konkurrens kommer med all sannolikhet att leda till allt högre priser för bilbesiktning och förarexamen.

Förslag

På grundval av det ovanstående föreslår vi

att regeringens proposition om riksdagens samtycke till överlåtande av aktier i Finlands Bilbesiktning Ab förkastas.

Helsingfors den 30 maj 2002

Raimo Vistbacka /saf
Eero Lämsä /cent
Markku Rossi /cent

Ismo Seivästö /kd
Kari Myllyniemi /kesk.